

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Cob/133/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713213243
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Križanová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6713213243.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Križanovej a z členiek senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a JUDr. Daniely Maštalífovej v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, Česká republika, IČO: 26 429 705, zast. advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4 proti žalovanému W. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom V.T.M. XX, XXX XX F., SR, za účasti vedľajšieho účastníka konania na strane žalovaného Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z. so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, SR, IČO:42 309 66, zastúpeného advokátom Mgr. Henrichom Schindlerom, Advokátska kancelária so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, SR o zaplatenie zmenkovej sumy 502,39 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/157/2013-109 zo dňa 24. novembra 2015 jednohlasne takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/157/2013-109 zo dňa 24. novembra 2015 potvrdzuje.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd Zvolen napadnutým rozsudkom návrh zamietol a rozhodol, že žalovanému náhradu trov konania nepriznáva. Žalobou podanou na súd dňa 18. 3. 2013 si žalobca uplatnil voči žalovanému právo na zaplatenie istiny 532,39 Eur s príslušenstvom špecifikovaným ako zmluvné úroky vo výške 0,25% denne a zákonné úroky vo výške 6% ročne. Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky vystavenej žalovanou dňa 25.11.2008 na zmenkovú sumu 532,39 Eur, indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Žalobca tiež uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu, žalovaný však na zmenku žiadnu úhradu nevykonával. Žalobca podal návrh na vzorovom tlačive A návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). Súd prvého stupňa postupoval podľa Nariadenia a zaslal žalovanej tlačivo C na odpoveď s prísipisom a prílohami za účelom vyjadrenia sa k návrhu, žalovaný tlačivo prevzala dňa 16.1.2014, k návrhu sa však nevyjadril.

Súd prvého stupňa s poukazom na čl. 19 Nariadenia nariadil v tejto veci pojednávanie na 24. 11. 2015, na ktorom v súlade s § 101 ods. 2 OSP vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti účastníkov konania, keď pri rozhodovaní vychádzal z tvrdení žalobcu, z predloženej zmenky, ako aj z pripojeného oboznámeného spisu OS Zvolen, sp. zn. 24Er/798/2010.

Z originálu zmenky predloženej žalobcom súd zistil, že táto bola vystavená vo D. dňa 25.11.2008 bola vydaná k zmluve a vyplnená na sumu 532,39 Eur. Žalovaná sa v zmenke zaviazala zaplatiť za zmenku pri predložení veriteľovi uvedenú sumu a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne od

18.4.2009 v zmenke bola dohodnutá doložka „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na rube zmenky sa nachádza rubopis (indosament) ktorým bola zmenka prevedená na žalobcu. S poukazom na úpravu § 120 ods. 1 OSP súd vykonal aj iné dôkazy ako navrhovali účastníci, predovšetkým sa oboznámil s exekučným spisom OS Zvolen, sp. zn. 25Er/798/2010 vedeného v právnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s. r. o. proti žalovanému ako povinnému na základe exekučného titulu - rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a. s. Bratislava zo dňa 17.3.2010, sp. zn. Sr 13982/09, ktorým bol žalovaný zaviazaný na zaplatenie sumy 532,39 Eur s príslušenstvom. Súčasťou exekučného spisu je aj zmluva o úvere č. XX XX XXX zo dňa 25.11.2008 a aj zmenka totožná so zmenkou predloženou v tomto konaní. Uvedená exekúcia bola uznesením OS Zvolen č. k. 25Er/ 798/2010 po predchádzajúcom právoplatnom zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia zastavení. Podľa zmluvy o úvere č. XX XX XXX zo dňa 25.11.2008 bol žalovanému úver poskytnutý v sume 331,94 Eur, žalovaná sa zaviazala vrátiť tento úver zvýšený o poplatok vo výške 96,- Eur, teda sa zaviazala na úver zaplatiť celovo sumu 520,48 Eur v 7-tich mesačných splátkach po 74,35 Eur počnúc dňom 13.1.2009.

Skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním posúdil súd prvého stupňa podľa čl. I §48 ods. 1, § 75, § 11 ods. 1, § 5 ods. 1, § 33 ods. 1 Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), podľa ustanovení § 52 ods. 1, ods. 3 a ods. 4, § 53 ods. 1, 2, 3 a 5, §54 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka v znení do 31. 12. 2009 a podľa § 4 ods. 6 a ods. 7 Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že právo Slovenskej republiky je potrebné uplatniť v celosti na tento prípad, nie je možné aplikovať len zákon zmenkový, ale vzhľadom na zistené skutočnosti aj ustanovenia Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý je zákonom špeciálnym voči zmenkovému zákonu. Podľa súdu v tomto konkrétnom prípade s poukazom na § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. žalobca aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky bol povinný v tomto konaní preukázať, že predložená zmenka nebola vyplnená v rozpore s týmto zákonným ustanovením, v zmysle ktorého súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru smel veriteľ prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo spotrebiteľského úveru len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a prísl. maximálne vo výške 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Žalobca podľa súdu prvého stupňa v konaní nepreukázal, že predložená zmenka nebola vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z., žalobca teda podľa súdu neunesol dôkazné bremeno na preukázanie toho, že zmenka nebola vyplnená v rozpore so zákonom. Súd prvého stupňa poukázal aj na to, že spotrebiteľské zmluvy sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. V tomto prípade súčasťou zmluvy o úvere uzavretou medzi spoločnosťou Pohotovosť s. r. o. a žalovanou na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý spotrebiteľský úver, súčasťou zmluvy o úvere boli aj Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalovaná tiež nemohla ovplyvniť. Súčasťou týchto všeobecných podmienok poskytnutia úveru je v čl. 17 uzavretá Dohoda o vyplnení zmenky, ktorá umožňovala vystaviť zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom zmenkovú sumu mal podľa tejto dohody vyplniť veriteľ v rozsahu všetkých jeho peňažných nárokov voči dlžníkovi, teda umožňovala vyplniť zmenkovú sumu nad rozsah úpravy § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Takéto zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky súd vyhodnotil ako neprijateľné a podľa § 52 ods. 2 a § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatné. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti poukázal aj na Nález Ústavného súdu ČR IV. ÚS 457/10 zo dňa 18. 07. 2013. Uviedol, že samotná formálnosť zmenkového práva nemôže byť zneužitá v spotrebiteľskom vzťahu, pričom z činnosti súdu je známe, že indosácie zmienek predstavuje v prípade spoločnosti Pohotovosť s. r. o. zavedenú rutinnú prax, čo vzbudzuje dôvodné pochybnosti o skutočnom účele indosácie zmenky, ktorým podľa názoru súdu nedochádza k výkonu práva, ale práve naopak je k jeho zneužívaniu. Súd prvého stupňa tiež poukázal na čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a čl. 4, 9 a 14 Smernice Rady 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru. Súd prvého stupňa na základe uvedených dôvodov návrh žalobcu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že žalovanej, ktorá bola v konaní úspešná, nepriznal náhradu trov konania, pretože si žiadne trovy neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu žalobcu na uplatnenie pohľadávky vyhovie v celom rozsahu. Žalobca namietal, že konanie pred súdom prvého stupňa má vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie

vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca predovšetkým namietal, že postupom súdu prvého stupňa došlo k porušeniu práva EÚ, pretože súd nepostupoval v zmysle príslušných ustanovení Nariadenia č. 861/2007. Tvrdil, že na rozhodnutie súdu o nariadení pojednávania neboli splnené podmienky Nariadenia, konanie podľa ktorého je zásadne písomné a pojednávanie sa nariaďuje len pokiaľ to súd považuje za potrebné alebo ako o to požiada niektorá zo strán. Namietal tiež, že súd prvého stupňa nevydal žiadne rozhodnutie o nariadení pojednávania a nedoručil ho účastníkom konania v zmysle § 45 a nasl. OSP, poukazoval na to, že žalovaná nedoručila súdu žiadnu žalobnú odpoveď v zmysle Nariadenia, súd mal preto postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia a vydať rozsudok. Žalobca namietal proti postupu súdu prvého stupňa, ktorý vo veci vykonal dokazovanie aj oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi, žalobca podľa dostupných informácií ani žalovaná takéto dokazovanie súdu nenavrhli. Úprava § 120 ods. 1 OSP síce výnimočne umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, v tomto konaní však podľa žalobcu na to dôvod nebol, súd mohol a mal rozhodnúť v tejto veci o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len na základe predloženej zmenky. Poukazoval na to, že žalovaná voči forme a obsahu zmenky nevzniesla žiadne námietky, pričom zmenka je vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Žalobca ďalej poukazoval na koncentračnú zásadu konštruovanú Nariadením, keď žalovaná mohla vzniesť námietky voči zmenke v zmysle čl. 5 ods. 3 až 6 Nariadenia, ak to však neurobila, musia byť námietky odmietnuté. Súd prvého stupňa podľa žalobcu z vlastnej iniciatívy bez návrhu žalovanej a bez legitímneho podnetu vykonal na ťarchu žalobcu dokazovanie, ktoré údajne preukázala charakter žalovanej ako spotrebiteľa, pritom takéto skutočnosti podľa žalobcu nemožno jednoznačne považovať za nesporné, žalovaná a ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili. Pokiaľ súd na týchto údajne nesporných skutočnostiach založil svoje meritórne rozhodnutie, je toto rozhodnutie postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Žalobca ďalej namietal, že súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov a aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva EÚ. Poukazoval na to, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, nie je možné ju spájať alebo podmieňovať inými okolnosťami, než ktoré sú na zmenke uvedené, súd prvého stupňa sa však aplikáciou príslušných ustanovení ZZŠ vôbec nezaoberal a ignoroval tak predmet sporu. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku nie je podľa žalobcu možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Tvrdil, že zmenka, ktorú predložil v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o platnú zmenku a uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Žalobca tiež poukazoval na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 05. 09. 2013 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CobZm/10/2013 zo dňa 21. 11. 2013, ktoré boli vydané skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu a potvrdzujú vyššie uvedené závery žalobcu.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Podľa § 213 ods. 2 Zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len OSP), ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, vo svojej rozhodovacej činnosti v podobných veciach do 22. 12. 2015 vychádzal z platnej právnej úpravy Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho zo zmenky, žalovaný má postavenie zmenkového dlžníka a pri indosovanej zmenky môže v konaní vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi len v prípade, ak preukáže, že súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu žalovaného ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), ďalej že charakter zmenkového záväzku je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu, zmenka indosáciou stratila charakter zabezpečovacej zmenky (akou bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru žalovanému, ktorý na zabezpečenie záväzku z tohto úveru vystavil spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. zmenku) a stala sa zmenkou na platenie. Ak zmenku predloženú v obdobných veciach žalobcom súd vyhodnotil ako platnú, pretože spĺňala všetky zákonom stanovené náležitosti tzv. zmenky vlastnej, a žalovaný nevzniesol kvalifikované námietky v

zmysle § 17 ZZŠ, súd vychádzal zo záveru, že žalovaný ako zmenkový dlžník je povinný zaplatiť žalobcovi ako majiteľovi zmenky zmenkovú sumu aj s príslušenstvom.

S účinnosťou od 22. 12. 2015 bol prijatý zák. č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len OSP) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ).

V zmysle § 372y ods. 1 OSP v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ods. 2 a 3 neustanovujú inak, na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona.

Podľa § 79 ods. 3 OSP, v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ide o žalobu, ktorou sa uplatňuje nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, žalobca je povinný opísať aj rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu so žalovaným, a ak ide o žalobcu, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov, skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov so žalovaným. K žalobe sa pripojí zmenka alebo šek a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva z nich. Ak zmenka alebo šek boli vystavené na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, pripojí sa k žalobe aj táto zmluva.

V zmysle § 79 ods. 4 OSP, v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak nie je dokázaný opak, platí, že nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

V zmysle § 114 ods. 2 druhá veta OSP, v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ide o vec týkajúcu sa uplatňovania nároku zo zmenky alebo šeku, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, súd žalovaného poučí aj o možnosti uplatňovania námietok podľa osobitného predpisu.

Podľa čl. I § 17 Zák. č. 191/1950 Sb. v znení Zák. č. 438/2015 Z.z. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaným zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

Podľa čl. I § 17 ods. 2 Zák. č. 191/1950 Sb. v znení Zák. č. 438/2015 Z.z., v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Najvyšší súd SR na spoločnom zasadnutí občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20. 10. 2015 na návrh ministra spravodlivosti prijal v zmysle § 21 ods. 3 písm. b) a § 22 ods. 1 písm. b) Zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia č. 861/2007 s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa. Spoločné zjednocovacie stanovisko bolo zverejnené pod č. 93 v zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2015 (Stanoviská a rozhodnutia vo veciach občiansko-právnych a obchodno-právnych). Podľa čl. I stanoviska ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex-offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; 2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí, prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinností posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

Podľa čl. II spoločného stanoviska, ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Podľa čl. III spoločného stanoviska, aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Vychádzajúc z vyššie citovanej novelizácie právnej úpravy a s prihliadnutím aj na Spoločné stanovisko občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR, odvolací súd v súlade s citovanou úpravou § 213 ods. 2 OSP vyzval žalobcu aj žalovaného, aby sa vyjadrili k možnému použitiu vyššie uvedených ustanovení, ako aj úpravy § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a ostatných predpisov týkajúcich sa spotrebiteľa na tento prípad v lehote 10 dní. Zároveň odvolací súd vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní predložil písomnú zmluvu uzavretú pod č. XXXXXXXX medzi žalovaným ako dlžníkom a POHOTOVOSTĚ, s. r. o. ako veriteľom, ktorý dlžníkovi poskytol úver vrátane všeobecných obchodných podmienok a dohody o vyplňovacom práve a označil rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa pôvodného vzťahu žalovaného s predchádzajúcim majiteľom zmenky. Odvolací súd v zmysle §114 ods. 2 OSP poučil tiež žalovaného o možnosti uplatnenia námietok podľa § 17 Zák. č. 191/1950 Zb., ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi zmenky za predpokladu, že jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Žalobca sa na výzvu odvolacieho súdu vyjadril písomným podaním. V pomerne rozsiahlom vyjadrení žalobca predovšetkým namietal, že toto konanie je upravené Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. 07. 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ide o špeciálne procesné ustanovenia, ktoré regulujú celé konanie. Nariadenie je prameňom únievého práva a má prednosť pred právom vnútroštátnym, a preto sa na toto konanie podľa žalobcu nevzťahuje úprava § 79 ods. 3 OSP v aktuálnom znení. Poukazoval na to, že aj úprava § 372y ods. 1 OSP používa pojem „na konania“, preto aj ustanovenia Zák. č. 438/2015 sa použijú len na občianske súdne konania, a nie na toto konanie, ktoré je Európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Žalobca preto nemá povinnosť predložiť zmluvu, na základe ktorej bola zmenka vystavená. Prednosť únievého práva pred právom vnútroštátnym je jednou zo základných zásad právneho poriadku európskej únie, a vyplýva aj z čl. 7 ods. 2 veta druhá Ústavy SR, podľa ktorej právne záväzné akty európskych spoločenstiev a európskej únie majú prednosť pred zákonmi SR. Namietal tiež, že pokiaľ by ust. § 79 ods. 3 OSP v znení podľa Zák. č. 438/2015 Z.z. malo pôsobiť spätne aj na návrhy podané pred účinnosťou uvedeného zákona, zákonodarca by musel v zákone priamo stanoviť žalobcovi povinnosť doplniť návrh tak, ako to ustanovil v § 243f uvedeného zákona v súvislosti s novelizáciou § 39 ods. 4 Zák. č. 233/1995 Z.z. exekučný poriadok.

Žalobca ďalej namietal, že poskytol súdu dostatočne jasné a primerané informácie o uplatnenej pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch vyplývajúcich z platnej zmenky, originál ktorej žalobca súdu predložil a údaje zo zmenky preniesol presne do návrhu na uplatnenie pohľadávky, preto nemá čo doplniť alebo opraviť. Zdôraznil, že žalobca uplatnil v konaní majetkové práva zo zmenky a nie z pohľadávky. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah, pričom zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju podmieňovať inými okolnosťami, než ktoré sú na zmenke uvedené. V tejto súvislosti poukazoval na rozsudok NS ČR sp. zn. 25Cbo 1839/2000 zo dňa 22. 08. 2002, ale aj na rozhodnutie KS Banská Bystrica ako súdu odvolacieho sp. zn. 43CoZm 10/2013 zo dňa 21. 11. 2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu a uvedené závery žalobcu o samostatnosti zmenkového záväzku a jeho oddelenia od prípadného záväzku, na základe ktorého vznikol, potvrdzuje.

Súd je podľa žalobcu oprávnený skúmať iba, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré musia byť na nej uvedené zo zákona, aby bola platná, nie však podmienky vystavenia zmenky a ani jej neprípustnosť. Posudzovanie základného vzťahu by malo podľa žalobcu význam len vtedy, keby žalovaný ako spotrebiteľ vzniesol voči žalobcovi ako majiteľovi zmenky námietky v zmysle § 17 ZZŠ, že k indosácii došlo na jeho škodu, čo by však musel v konaní aj preukázať. Žalobca tiež tvrdil, že novela v zák. č. 438/2015 Z.z. porušuje aj čl. 17 Prílohy č. I Dohovoru o jednotnom zmenkovom práve zo dňa 07. 06. 1930, ktorý je ratifikovaný už zo strany 16 členských štátov európskej únie a aj Slovenská republika by mala podľa žalobcu tento dohovor ratifikovať a zosúladiť s ním svoju právnu úpravu a nie sa od neho odchyľovať. Úprava § 79 ods. 3 OSP v novelizovanom znení nemôže podľa žalobcu pôsobiť retroaktívne, zároveň je aj v rozpore s Dohovorom o jednotnom zmenkovom práve, čím dochádza k porušovaniu čl. 1 Ústavy SR, podľa ktorého SR uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva,

medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky. Žalobca žiadal, aby súd pokračoval v Európskom konaní na základe podaného návrhu podľa čl. 4 a čl. 5 Nariadenia č. 861/2007 z 11. 07. 2007 bez aplikácie § 79 ods. 3 OSP, pričom zároveň poukázal aj na lehoty ustanovené v čl. 5 bod 2 a 3 a čl. 7 bod 1 Nariadenia.

Žalovaný na výzvu odvolacieho súdu reagoval.

Odvolací súd nariadil v tejto veci pojednávanie, na ktoré predvolal účastníkov konania, pričom žalobcovi zaslal fotokópiu Zmluvy o úvere uzavretej dňa 25.11.2008 medzi obchodnou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ ako veriteľom a žalovanou ako dlžníkom pod č. XXXXXXXX, na rube úverovej zmluvy sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Žalovanému s predvolaním doručil vyjadrenie žalobcu.

Právny zástupca žalobcu na výzvu odpovedal podaním, v ktorom sa vyjadroval k informácii odvolacieho súdu, že okrem listín predložených účastníkmi konania mieni vykonať dokazovanie aj zmluvou o úvere č. XX XX XXX a všeobecnými obchodnými podmienkami. Žalobca opakovane poukazoval na to, že toto konanie sa riadi úpravou Nariadenia, ktoré je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Nariadenie je prameňom únieového práva, má prednosť pred vnútroštátnou úpravou, čo musí aj súd rešpektovať. Poukázal na to, že žalobca a podľa dostupných informácií ani žalovaná dokazovanie úverovou zmluvou nenavrhlí, predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Žalobca v konaní predložil zmenku, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné spájať ju či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Opakovane poukazoval na uznesenie KS Banská Bystrica ako súdu odvolacieho sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21. 11. 2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu a potvrdzuje uvedené názory žalobcu. Žalobca preto žiadal, aby súd pokračoval v konaní podľa príslušných ustanovení Nariadenia, pričom poukazoval aj na lehoty ustanovené v čl. 5 bod 2 a 3 a čl. 7 bod 1 Nariadenia.

Právny zástupca žalobcu písomným podaním ospravedlnil neúčast' žalobcu na pojednávaní z dôvodu kolízie pojednávania s pojednávaním v inej právnej veci, kde právny zástupca žalobcu zastupuje účastníka konania a zároveň namietal, že v tomto prípade nie sú splnené podmienky Nariadenia č. 861/2007 na nariadenie ústneho pojednávania, ústne pojednávanie nie je nevyhnutné na zabezpečenie riadneho súdneho procesu, nakoľko podľa príslušných ustanovení Nariadenia je potrebné prihliadať na efektivitu a hospodárnosť konania, konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné a súd nariadi ústne pojednávanie len ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Pokiaľ odvolací súd mal za to, že je potrebné v tejto veci nariadiť pojednávanie, mal podľa žalobcu o tom rozhodnúť formou uznesenia. Žalobca tiež uviedol, že nemá námietky, aby sa otvorilo pojednávanie v jeho neprítomnosti a nežiadal odročenie pojednávania z dôvodu jeho neprítomnosti, pričom vychádzal zo skutočnosti, že nemá vedomosť o tom, že by žalovaný popieral uplatnenú pohľadávku. Pokiaľ akýmkoľvek spôsobom dôjde k popretiu uplatnenej pohľadávky, žalobca žiada, aby súd pojednávanie odročil, oboznámil žalobcu s navrhnutými dôkazmi a formulovanými námietkami, rovnako tak v prípade, ak žalovaný navrhne vykonať dôkazy alebo ak súd vykoná dôkazy žalobca žiada, aby súd vo veci neukončil dokazovanie, ale aby pojednávanie odročil, žalobcu oboznámil s navrhnutými dôkazmi a aby mu umožnil uplatniť právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom. Zároveň požiadal o zaslanie rovnopisu zápisnice z pojednávania.

Žalovaný sa na nariadenie pojednávania bez ospravedlnenia nedostavil, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie.

Odvolací súd s poukazom na § 211 ods. 2 a § 101 ods. 2 OSP prejednal vec v neprítomnosti účastníkov konania.

Odvolací súd po oboznámení sa s predloženými dokladmi zopakoval dokazovanie súdu prvého stupňa a oboznámil sa so zmenkou predloženou žalobcom v konaní, ako aj so zmluvou o úvere z pripojeného spisu OS Zvolen 25 Er/798/2010.

Zo zmenky, ktorú žalobca predložil súdu s návrhom odvolací súd zistil, že táto bola vystavená v F. dňa 25.11.2008 v prospech zmenkového veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., IČO: 358 07 598, Pribinova 25, Bratislava, ide o zmenku „bez protestu“ s poznámkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Ako vystaviteľ je na zmenke uvedená žalovaná, identifikovaná adresou a rodným číslom, na

zmenke je aj podpis žalovanej ako vystaviteľa. Na zmenke sú ešte údaje o čísle zmluvy: XX XX XXX, je na nej uvedená zmenková suma 520,48 Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 03.12.2010. Zmenka je vypísaná na predtlačenom formulári, rukou sú na nej dopísané údaje o mieste a dátume vystavenia, ďalej č. zmluvy, ako aj údaje o žalovanej, zatiaľ čo zmenková suma a dátum začiatku úročenia je na zmenke doplnený tlačenu formou. Na rube zmenky je údaj o indosácii: „namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25A, Praha, ČR, IČO: 264 297 05“ s podpisom konateľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. Q. H..

Odvolačí súd zopakoval dokazovanie aj Zmluvou o úvere uzavretou dňa 25.11.2008 medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (zastúpená mandatárom D.) a žalovanou ako dlžníčkou, na ktorej je uvedené číslo zmluvy XX XX XXX. Podľa tejto zmluvy o úvere sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver v sume 331,94 Eur, v nich sa zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 96,- Eur, dlžník sa teda zaviazal veriteľovi celkovo zaplatiť čiastku 520,48 Eur v 12-mesačných splátkach po 74,35 Eur počnúc od 13.1.2009. Žalovaný ako dlžník na zmluve o úvere potvrdila dátum prevzatia peňazí dňa 25.11. 2000, teda v deň uzavretia zmluvy. Na rube zmluvy o úvere sú uvedené Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, kde v bode 13 je Dohoda o vyplnení zmenky.

Podľa dohody na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmeniek vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ 2 zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavených zmeniek zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Remitent má právo uplatniť si celý svoj peňažný nárok vyplnením ktorejkoľvek zmenky. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že remitent je oprávnený vyplniť druhú nevyplnenú zmenku v prípade, ak zmenka, ktorá bola vyplnená ako prvá bola zničená alebo stratená a to tak, že zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia druhej zo zmeniek.

Vyššie uvedenú zmluvu o úvere odvolací súd oboznámil z exekučného spisu OS Zvolen sp. zn. 24Er/768/2011 vo veci oprávneného Pohotovosť s.r.o. proti žalovanej ako povinnej, fotokópiu zmluvy o úvere založil do spisu a zaslal ju aj žalobcovi spolu s predvolaním na pojednávanie.

Zo skutočností zistených z predloženého spisu, doplnených vykonaným dokazovaním odvolací súd zistil, že zmenka predložená v tomto konaní žalobcom bola vystavená a žalovanou podpísaná ako zmenka zabezpečovacia k Zmluve o úvere uzavretej dňa 25.11.2008 medzi veriteľom Pohotovosť s.r.o. Bratislava a žalovaným ako dlžníkom, na zmluve ako aj na zmenke je uvedené číslo zmluvy XX XX XXX, zmenka bola vystavená a podpísaná v ten istý deň, ako zmluva o úvere, 25.11.2008. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že ide o tzv. blankozmenku, ktorá mala byť a zrejme aj veriteľom bola vyplnená v súlade s Dohodou o vyplnení zmenky (bod 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru). Zmenka bola vystavená na predtlačí pripravenej veriteľom Pohotovosť s.r.o. a okrem zákonom predpísaného textu „zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad Pohotovosť s.r.o. Bratislava“, bol na nej nepochybne vopred uvedený aj zmenkový úrok 0,25% denne, ďalej údaj o splatnosti veriteľovi Pohotovosť s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, ako aj ďalšie údaje „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na zmenke je dopísaná zmenková suma 520,48 Eur a dátum začiatku úročenia 13.1.2009. Na zmenke sú pripravené v predtlačí aj údaje o ručiteľovi, v tejto časti však zmenka vyplnená nebola. Ako vystaviteľ je na zmenke uvedená žalovaná, ktorá zmenku zrejme aj podpísala, spolu so zmluvou o úvere, na ktorej sa nachádzajú celkovo 3 jej podpisy jedným z podpisov na úverovej zmluve potvrdila aj prevzatie v zmluve dohodnutého úveru. Podľa rubopisu na zmenke bola táto indosovaná na žalobcu, ktorý si v tomto konaní ako majiteľ zmenky uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej sumy aj s prísl., pričom okrem iného uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu, žalovaná však doposiaľ nepreviedla na túto zmenku žiadnu úhradu.

Ako už bolo uvedené, žalobca svoj návrh proti žalovanej podal na predpísanom tlačive „Návrh na uplatnenie pohľadávky“ podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z

11.07.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie).

Podľa čl. 5 bod 1 Nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 19 Nariadenia, pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Odvolačiemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o., IČO: 358 075 98, Bratislava ako veriteľ poskytovala v minulosti, a aj v roku 2010 úvery fyzickým osobám - nepodnikateľom, tieto zmluvy o úvere uzatvárala ako formulárové zmluvy s predtlačnými VOP (všeobecné obchodné podmienky) na druhej strane, súčasťou VOP bola aj dohoda o vyplnení zmenky, pričom zmenku ako blankozmenku predkladala dlžníkom na podpis spolu s podpisom úverovej zmluvy. Následne POHOTOVOSTĚ, s. r. o. tieto zmenky indosovala (postúpila rubopisom) na žalobcu, ktorý si ako majiteľ zmeniek uplatnil práva voči zmenkovým dlžníkom a to podľa Nariadenia, na predpísanom tlačive A. Zmluvy o úvere, ktoré POHOTOVOSTĚ, s. r. o. uzatvárala, boli spotrebiteľskými zmluvami a vzťahovala sa na ne príslušná Európska a aj Slovenská legislatíva upravujúca takéto zmluvy.

Ako už bolo uvedené, Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, senát až do 22. 12. 2015 v podobných veciach vychádzal z platnej právnej úpravy Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho priamo zo zmenky ako z cenného papiera, žalovaný má postavenie zmenkového dlžníka a v konaní voči žalobcovi, ktorý uplatňuje nárok z indosovanej zmenky môže vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi (POHOTOVOSTĚ, s. r. o.) len ak preukáže, že žalobca ako súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu žalovaného ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), zdôrazňoval charakter zmenkového záväzku, ktorý je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu s tým, že indosáciou zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky, ako bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru žalovanému zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., a stala sa zmenkou na platenie. Pokiaľ zmenkový dlžník relevantné námietky v zmysle § 17 ZZŠ nevzniesol, a zmenka predložená žalobcom bola zmenkou platnou, teda spĺňala všetky náležitosti zmenky vlastnej uvedené v ZZŠ, odvolací súd považoval nárok žalobcu zo zmenky za oprávnený vrátane príslušenstva (na zmenke uvedeného úroku z omeškania 0,25% denne, zmenkového úroku 6% ročne a zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy).

S účinnosťou od 22.12.2015 odvolací súd pri rozhodovaní v podobných veciach o nárokoch žalobcu vychádzal z vyššie citovanej právnej úpravy Zák. č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. (OSP) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj zák. č. 191/1950 Zb. ZZŠ. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu je preto v rozpore s jeho predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou, kde pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedeného právneho názoru a nárok žalobcu pokiaľ sa opieral o platnú zmenku, považoval za oprávnený vrátane príslušenstva.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti známe odvolaciemu súdu z jeho rozhodovacej činnosti, ako aj na skutočnosti zistené z predloženého spisu považoval odvolací súd v tomto prípade za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie. K námietkam žalobcu, že na tento prípad sa nevzťahuje úprava § 79 ods. 3 OSP v novelizovanom znení, nakoľko návrh bol podaný podľa Nariadenia, ide o Európske konanie, ktoré sa riadi Nariadením ako špeciálnym procesným ustanovením, ktoré upravuje konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, odvolací súd poukazuje na čl. 19 samotného Nariadenia „Rozhodné procesné právo“, podľa ktorého pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach

s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Nariadenie ako špeciálna procesná úprava má prednosť pred vnútroštátnou úpravou v tých veciach, ktoré upravuje, pokiaľ nariadenie niektoré procesné postupy neupravuje, konanie sa riadi Občianskym súdnym poriadkom (samozrejme, nemôže ísť o úpravu, ktorá by bola v rozpore s Nariadením). Ako už bolo uvedené, vzhľadom na odvolaciemu súdu známe okolnosti tohto prípadu, vzhľadom na vyššie

uvedenú novelizáciu relevantných zákonov a vzhľadom na rozhodnutie súdu prvého stupňa považoval odvolací súd za vhodné nariadiť pojednávanie. V súlade s úpravou § 213 ods. 2 OSP odvolací súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k aplikácii príslušných ustanovení OSP, Občianskeho zákonníka, Zák. č. 191/1950 Zb. ZZŠ, ako aj zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v novelizovanom znení v zmysle zák. č. 438/2015 Z.z.

V prípade Občianskeho súdneho poriadku ide o procesno-právnu normu, ktorá v zásade nadobúda účinnosť dňom jej vyhlásenia s tým, že prípadné výnimky z tejto zásady sú priamo upravené v príslušnom zákone. S poukazom aj na cit. úpravu § 372y OSP platí novelizovaná úprava § 79, teda novoprijaté ods. 3 a 4 odo dňa účinnosti zák. č. 438/2015 Z.z., teda od 22. 12. 2015. Bez ohľadu na to, že zákon vyslovene neuvádza, že žalobca je povinný návrh doplniť o zmluvu, počnúc odo dňa účinnosti zákona žalobcovi takáto povinnosť vznikla, samozrejme, nemôže byť postihovaný za to, že pred o dňom účinnosti zákona návrh o zmluvu nedoplnil, resp. že podal návrh v súlade s dovtedy platnou právnou úpravou.

Odvolací súd preto vyzval žalobcu aj na predloženie písomnej zmluvy uzavretej v tomto prípade medzi žalovanou ako dlžníčkou a POHOTOVOSTĚ, s. r. o. ako veriteľom (č. zmluvy bolo uvedené na zmenke, dátum zmluvy bol rovnaký ako dátum vystavenia zmenky) a tiež aby označil rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa pôvodného vzťahu žalovanej s predchádzajúcim majiteľom zmenky (§ 79 ods. 3 a 4 OSP). Žalobca nepreukázal, ale ani netvrdil, že zmenka nebola vystavená v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, vzhľadom aj na § 79 ods. 4 OSP preto platí, že nárok zo zmenky v tomto prípade vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Vychádzajúc z toho, že žalobca podal žalobu ako majiteľ indosovanej zmenky, a teda nemusí mať žiadne vedomosti o predchádzajúcom zmluvnom vzťahu medzi žalovanou a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o., najmä nemá k dispozícii príslušnú úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXX zo dňa 29.07.2010, s ktorou vykonal dokazovanie aj súd prvého stupňa z pripojeného spisu OS Zvolen, sp. zn. 24Er/768/2011. Odvolací súd tiež zopakoval dokazovanie zmenkou, ktorú predložil žalobca. Z výzvy odvolacieho súdu zo dňa 03. 02. 2016 muselo byť žalobcovi známe, že odvolací súd doplní dokazovanie o oboznámenie sa s úverovou zmluvou, ktorú uzavrel právny predchodca žalobcu a pôvodný majiteľ zmenky POHOTOVOSTĚ, s. r. o. so žalovanou ako dlžníčkou a v súvislosti s ktorou bola zmenka ako zabezpečovacia zmenka aj vystavená. Odvolací súd preto dospel k záveru, že v tomto prípade sú splnené všetky podmienky v zmysle § 101 ods. 2 OSP na to, aby vec na pojednávaní prejednal a aj rozhodol. Napokon, žalobca sa na pojednávanie nedostavil, neúčast' ospravedlnil len kolíziou nariadeného termínu pojednávania na odvolacom súde s iným pojednávaním, kde právny zástupca žalobcu je predvolaný ako právny zástupca účastníka. Odvolací súd mal za to, že žalobca ako právnická osoba poskytujúca advokátske služby mal možnosť zabezpečiť si účasť na pojednávaní a k dokazovaniu sa vyjadriť.

Nariadenie pojednávania v tejto veci je v súlade aj s čl. 5 bod 1 Nariadenia, pričom odvolací súd nebol povinný osobitným uznesením rozhodnúť o nariadení pojednávania, takéto uznesenie by bolo potrebné vydať len v prípade, že súd odmietne žiadosť niektorej zo strán na nariadenie pojednávania, čo však nebol tento prípad.

Odvolací súd zopakoval dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa a zistil, že zmluva o úvere uzavretá dňa 29.07.2010 pod č. XXXXXXXXXX medzi obchodnou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o. ako veriteľom a žalovanou ako dlžníčkou je zmluvou spotrebiteľskou, a zmenka predložená v konaní žalobcom bola vystavená žalovanou práve v súvislosti so zabezpečením záväzku z tejto zmluvy o úvere.

Podľa § 52 ods. 1 Zák. č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia vyššie uvedenej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zák. č. 258/2001 Z.z., veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Vykonaným dokazovaním odvolací súd zistil, že zmluva o úvere zo dňa 25.11.2008 uzavretá medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ, s. r. o. a žalovanou neobsahovala povinné údaje takejto zmluvy v zmysle príslušných ustanovení zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods. 2), keď neobsahovala úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky jej uplatňovania, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobie, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru a podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny, neobsahovala ani ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť vypočítanú na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keď mali byť tiež uvedené všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. V zmysle § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Nakoľko však žalobca uplatňoval v tomto konaní výlučne nárok zo zmenky, odvolací súd postupujúc v súlade s cit. úpravou § 17 ods. 2 ZZŠ z úradnej povinnosti prihliadal najmä na všetky námietky, ktoré by žalovaná mohla uplatniť v súvislosti s dohodou o vyplňovanom práve k zmenke, na základe ktorej bola zmenka veriteľom vyplnená a následne indosovaná na žalobcu.

Odvolací súd zistil, že Dohoda o vyplnení zmenky je uvedená v bode 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú uvedené na rubovej strane zmluvy o úvere, VPP obsahujú celkom 20 bodov a nie sú osobitne podpísaná žalovanou. V prípade dohody o vyplnení zmenky nejde o individuálne dohodnutú podmienku úverovej zmluvy. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na úpravu § 4 ods.

6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom pre tento prípad (ku dňu vystavenia zmenky) podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, ďalej zmenku vyplnenú veriteľom v rozpore s touto úpravou veriteľ nesmie prijať, pričom ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Dohoda o vyplnení zmenky uvedená v tomto prípade vo VPP, ktorá umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma v čase vyplnenia je ponechaná na veriteľa a táto suma môže byť (a vo väčšine prípadov aj je) v čase vyplnenia v rozpore s touto úpravou, je minimálne obchádzaním § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch. Pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv je dlžník tou slabšou stranou, v záujme obstarania finančnej hotovosti pristúpi na podmienky veriteľa bez toho, aby sa s nimi podrobne oboznámil, resp. sú mu tieto podmienky predložené len ako VPP na zadnej strane formulárovej, veriteľom vopred pripravenej úverovej zmluvy, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Pri výklade vyššie cit. úpravy § 4 ods. 6 a ods. 7 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (zrušený zákonom č. 129/2010 Z.z.) je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné a dospieť k takému výkladu, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s. r. o. bola v tomto prípade povinná postupovať tak, aby nedochádzalo z dôvodu zjavnému nepomeru dohodnutých zmluvných podmienok v neprospech spotrebiteľa ku vzniku škody na jeho strane a bola povinná pri vystavení zmenky zabezpečujúcej splnenie spotrebiteľského úveru postupovať spôsobom, ktorý by žalovanej ako dlžníkovi umožnil rovnakú obranu proti nadobúdateľovi zmenky ako proti pôvodnému veriteľovi. Takáto povinnosť veriteľom pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv vyplýva aj z úpravy § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Obchodná spoločnosť POHOTOVOSŤ, s. r. o. týmto spôsobom nepostupovala, keď v dohode o zmenke uviedla, že žalovaný vystaví v jej prospech zmenku „na rad“, tzv. ordre zmenku, a nie zmenku „nie na rad“ tzv. rekta - zmenku. V prípade zmenky „na rad“ je možné jednoduchým prevodom zmenky sťažiť postavenie zmenkového dlžníka voči novému majiteľovi zmenky, keď pri uplatnení námietok týkajúcich sa pôvodného vzťahu so svojim veriteľom musí splniť podmienky v zmysle cit. § 17 ods. 1 ZZŠ (do 22. 12. 2015 nemal § 17 ZZŠ ods. 2 a 3). Ako už bolo uvedené, zmenku pripravil veriteľ, ktorý mohol na zmenke uvedením poznámky „nie na rad“ indosáciu zmenky vylúčiť, čo však neurobil.

Takýto spôsob vystavenia blankozmenky (bez poznámky „nie na rad“ s uvedeným 0,25% úrokom denne) a takýmto spôsobom vopred vo VPP pripravená dohoda o jej vyplnení vo vzťahu k spotrebiteľom, od ktorých nie je možné očakávať podrobnejšie poznatky o zmenkovom práve, je možné hodnotiť aj ako zneužitie práva zo strany veriteľa zo spotrebiteľskej zmluvy. V Dohode o vyplnení zmenky nie sú uvedené dostatočné informácie o tom, čo veriteľ do zmenky vyplní ako zmenkovú sumu, v dohode uvedený údaj „bude pozostávať zo všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktorému vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky“ je nepresný a nezrozumiteľný, nie je z neho zjavné, či bude dodržaná citovaná úprava § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. platná v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy a vzhľadom aj na to, že v zmluve chýbajú zákonom predpísané údaje o úročení úveru a o ročnej priemernej miere nákladov, na základe čoho by bol považovaný poskytnutý úver za úver bez úrokov a poplatkov, je možné dohodu o vyplňovanom práve hodnotiť ako dohodu, v ktorej je obsiahnutý hrubý nepomer v neprospech spotrebiteľa a preto ide o neplatnú zmluvnú podmienku. Aj žalobca ako majiteľ indosovanej zmenky musel podľa názoru odvolacieho súdu o tom, že zmenka bola vystavená v súvislosti so spotrebiteľským úverom, vedieť.

Postup zo strany pôvodného veriteľa, ktorý uzavrel spotrebiteľskú zmluvu je v rozpore aj s dobrými mravmi, nakoľko zmenkový úrok 0,25% denne predstavuje sadzbu 91,25% ročne, čo je v hrubom nepomere s poskytnutým plnením a aj vo vzťahu k zabezpečovanej povinnosti dlžníka plniť dlh riadne a včas.

Dohodu o vyplnení zmenky obsiahnutú vo VPP považoval odvolací súd za neprimeranú zmluvnú podmienku dohodnutú výrazne v neprospech dlžníka, pričom ako už bolo uvedené nebola táto zmluvná podmienka osobitne dojednaná, a preto túto dohodu súd vyhodnotil ako neplatnú. Uvedená dohoda je neplatná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z.).

Odvolačný súd ďalej dospel k záveru, že zo skladby zmenkových dlžníkov, ktorí vystavili zmenky a ide výlučne o fyzické osoby muselo byť žalobcovi ako indosatárovi zrejmé, že zmenky boli vystavené v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi (na zmenke je aj údaj o čísle zmluvy). Napokon, žalobca v návrhoch žaloval buď znížené sumy o splátky úveru, keď zohľadnil čiastočnú úhradu zo strany dlžníkov, resp. v niektorých prípadoch žaloval len zmenkovú úroky a odmenu. Takéto údaje mohol zistiť len z podkladov predložených mu zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o. Žalobca preto musel vedieť nielen to, že sa jedná o zmenky na rad (keďže boli na neho rubopisované), ale aj to, že medzi dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o. bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere. Napokon, nie je vylúčené, že k odpočtu splátok okrem informácií o spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. mal k dispozícii aj údaje zo zmluvy o úvere.

Pokiaľ žalobca poukazuje na úpravu Dohovoru o jednotnom zmenkovom práve zo dňa 07.06.1930, odvolací súd uvádza, že text tohto Dohovoru bol Československou republikou prevzatý do Zák. č. 191/1950 Zb. ZZŠ, ktorý je v súčasnosti súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Novelizácia čl. I § 17 ZZŠ Zákonom č. 438/2015 Z.z. (pridané vyššie citované ods. 2 a 3) nezasahuje do úpravy ZZŠ, ani ju nemení, iba upravuje podmienky uplatňovania a posudzovania kauzálnych námietok zmenkového dlžníka týkajúcich sa jeho vzťahu k pôvodnému majiteľovi zmenky pri indosovanej zmenke v tých prípadoch, keď zaviazanosť toho, kto je zo zmenky žalovaný, vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Takáto úprava nie je v rozpore s európskou legislatívou, ktorá kladie dôraz na ochranu spotrebiteľa. Nejde o neprípustnú retroaktivitu, novelizácia nezasahuje do práv a povinností nadobudnutých pred účinnosťou novely, iba dopĺňa úpravu námietok pre prípady, keď zo zmenky je žalovaný spotrebiteľ. Napokon, s účinnosťou od 01. 01. 2011 je zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou zo zákona zakázané.

Na základe uvedených záverov odvolací súd súhlasí so súdom prvého stupňa v tom, že dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je preto neplatná. Aj keď neplatnosť dohody o vyplnení zmenky nespôsobuje neplatnosť zmenky podľa ZZŠ, zakladá dôvodnú obranu dlžníka proti povinnosti zaplatiť takúto zmenku, a to nielen pôvodnému veriteľovi, ale aj indosatárovi, ktorý ju napokon ani nemal prijať. Záväzok spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je podľa názoru odvolacieho súdu neplatný, a pôvodný majiteľ zmenky nemohol previezť na žalobcu ako nadobúdateľa zmenky práva zodpovedajúce neplatnému záväzku, teda práva, ktoré platne nenadobudol. Ako už odvolací súd uviedol, samotná zmenka predložená žalobcom v konaní je platná, obsahuje všetky náležitosti úpravy ZZŠ nevyhnutné pre platnosť zmenky ako cenného papiera, z vyššie uvedeného dôvodu však súd žalobcovi práva uplatnené zo zmenky voči žalovanej nepriznal. A keďže žalobca si, ako to opakované v konaní zdôrazňoval, uplatnil iba práva zo zmenky, odvolací súd dospel k záveru, že takéto práva žalobcovi priznať nemôže, a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 a §142 ods. 1 OSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, nakoľko jej však v ňom žiadne trovy nevznikli, odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.